

Kainuun hyvinvointialueen vastuunalainen tilintarkastaja on tarkastanut vuoden 2025 tilinpäätöksen ja antanut 23.4.2026 päivätyn ja allekirjoitetun tilintarkastuskertomuksen hyvinvointialueen hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastuksesta tilikaudelta 1.1. – 31.12.2025.

Tilintarkastuskertomus sisältää muistutuksen: ”Tilivuoden 2026 talousarvio ja taloussuunnitelmavuodet 2027-2028 eivät ole hyvinvointialuelain 115 §:n mukaisia, kun otetaan huomioon aikaisempina tilikausina kertyneet alijäämät, joita ei saada katettua vuoteen 2026 mennessä. Muistutuksesta huolimatta esitämme vastuuvapauden myöntämistä aluehallitukselle ja hyvinvointialuejohtajalle, koska kertyneen alijäämän kattamisaikaa on jäljellä vuoden 2026 loppuun asti.”

Tarkastuslautakunta on kokouksessaan 23.4.2026 päättänyt pyytää hyvinvointialuejohtajan selityksen tilintarkastuskertomuksessa 2025 tehdystä muistutuksesta.

Hyvinvointialueesta annetun lain 115 § mukaan hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Perustuslain 19.3 §:n mukaan: ”Julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä.” Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluita koskeva erityislainsäädäntö määrittää tarkemmin kunkin palvelun järjestämiseksi lakisääteisesti asetettuja vaatimuksia.

Sote-järjestämislain (Laki sosiaali- ja terveydenhuolloin järjestämisestä 612/2021) 8 §:n mukaan hyvinvointialue vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä alueellaan ja on järjestämisvastuussa asukkaidensa sosiaali- ja terveydenhuollosta. Vastaavasti hyvinvointialueen järjestämisvastuuta pelastuslaitospalveluista määritellään pelastustoimen järjestämisestä annetussa laissa ja pelastuslaissa.

Sote-rahoituslain (Laki hyvinvointialueiden rahoituksesta 617/2021) 4.1 §:n mukaan hyvinvointialue päättää saamansa valtion rahoituksen kohdentamisesta tehtäviensä hoitamiseen. Rahoituspohjasta päättää näin ollen valtio, kohdentamisesta hyvinvointialue. Hyvinvointialueen tulee laatia talousarvio ja -suunnitelma siten, että se on hyvinvointialueesta annetun lain mukaan tasapainossa ilman hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 11 §:n mukaista hyvinvointialueen lisärahoitusta.

Hyvinvointialueita velvoittavat kuitenkin myös edellä kuvatulla tavalla hyvinvointialuelain, järjestämislain ja muun erityislainsäädännön velvoitteet palvelujen järjestämisestä, sisällöstä ja aikarajoista. Hyvinvointialueiden rahoituksen ja velvoitteiden välinen yhtälö ei ole yhteensovitettavissa, minkä valtion julkisen talouden suunnitelmassa esitetty tarkastelu hyvinvointialueiden talouden kehityksestä osoittaa. Kaikkia hyvinvointialuetta koskevia velvoitteita ei pystytä realistisesti täyttämään yhtä aikaa.

Kainuun hyvinvointialueen taseessa on 31.12.2025 aiemmilta tilivuosilta kertynyttä kattamatonta alijäämää yhteensä 24,0 miljoonaa euroa.

KAINUUN
hyvinvointialue

Taloussuunnitelma vuosille 2026–2028 on laadittu siten, että lainsäädännön velvoitteista on ensisijaisesti huomioitu palvelujen järjestämistä koskevat velvoitteet, minkä vuoksi vuosilta 2023 ja 2024 kertyneitä alijäämiä ei kateta kokonaisuudessaan lainsäädännön edellyttämässä määräajassa vuoden 2026 loppuun mennessä. Aluevaltuusto hyväksyi vuoden 2026 talousarvion sekä vuosien 2027–2028 taloussuunnitelman 15.12.2025 ja vuoden 2026 talousarviomuutokset 23.2.2026, jolloin tavoitteeksi asetettiin 10,1 miljoonan euron ylijäämäinen tulos vuodelle 2026. Taloussuunnitelman 2026-2028 mukaan alijäämät katetaan kokonaisuudessaan vuoden 2028 loppuun mennessä.

Hallitus on antanut esityksen (HE 27/2026 vp) hyvinvointialuelain muuttamiseksi. Siinä esitetään alijäämien kattamiselle säädetyn määräajan jatkamista. Esityksen mukaan hyvinvointialueelle olisi mahdollista myöntää hakemuksen perusteella harkinnanvaraista alijäämien kattamisaikaa enimmillään vuoden 2029 loppuun saakka. Ratkaisun tavoitteena on ollut turvata lakisääteisten palvelujen järjestäminen sekä mahdollistaa talouden sopeuttaminen hallitusti ja pitkäjänteisesti hyvinvointialueen taloudellinen kantokyky huomioiden. Kumulatiivisten alijäämien kattaminen kuluvan vuosikymmenen aikana edellyttää joka tapauksessa Kainuun hyvinvointialueen toimintakulujen kasvun rajaamista hyvinvointialueiden arvioitua toimintakulujen kasvua pienemmäksi. Tämä edellyttää muutosohjelmaan perustuvia konkreettisia toiminnallisia muutoksia.

Kajaanissa 11. päivänä toukokuuta 2026

Sami Mäenpää, hyvinvointialuejohtaja